

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Bhar.II.178/2013/3.sz.

A Debreceni Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság Debrecenben, a 2013. április 3. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

végzést:

A felfegyverkezve elkövetett hivatalos személy elleni erőszak bűntette miatt vádlott ellen indult büntetőügyben a Miskolci Törvényszék 2012. november 19. napján kihirdetett 7.Bf.1516/2012/4. számú ítéletét helybenhagyja.

A harmadfokú eljárásban 3.810 (háromezer-nyolcszáztíz) Ft - a vádlottat terhelő - bűnügyi költség merült fel.

Indokolás:

A Kazincbarcikai Városi Bíróság a 2012. június 21. napján kihirdetett 5.B.223/2012/8. számú első fokú ítéletében vádlottat bűnösnek mondta ki felfegyverkezve elkövetett közfeladatot ellátó személy elleni erőszak bűntettében (Btk. 230. § (1) bekezdés, Btk. 229. § (2) bekezdés). Ezért, mint visszaesőt 6 hónap börtönre ítélte. A büntetés végrehajtását 2 évi próbaidőre felfüggesztette, megállapítva, hogy a próbaidő alatt pártfogó felügyelet alatt áll. Ugyanakkor a vádlottat a felfegyverkezve elkövetett garázdaság bűntette (Btk. 271. § (1) bekezdés, (3) bekezdés d) pont) és a testi sértés bűntettének kísérlete (Btk. 170. § (1) bekezdés, (2) bekezdés) miatt emelt vád alól felmentette.

Az eljárás során lefoglalt bicskát elkobozta, kötelezte a vádlottat 3810 Ft bűnügyi költség viselésére, megállapítva, hogy 14.375 Ft bűnügyi költséget az állam visel.

Az első fokú ítélet ellen az ügyész jelentett be fellebbezést a vádlott terhére a felmentő rendelkezések miatt, a garázdaság bűntettében és a testi sértés bűntettének kísérletében való bűnösség megállapítása, a büntetés súlyosítása, végrehajtandó szabadságvesztés és közügyektől eltiltás alkalmazása érdekében.

Az ügyészi perorvoslat folytán másodfokon eljáró Miskolci Törvényszék a 2012. november 19. napján kihirdetett 7.Bf.1516/2012/4. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta. A vádlottat bűnösnek mondta ki garázdaság bűntettében (Btk. 271. § (1) bekezdés, (3) bekezdés d) pont) és testi sértés bűntettének kísérletében (Btk. 170. § (1) bekezdés, (2) bekezdés) is. Megállapította, hogy a hivatalos személy elleni bűncselekményt érintően a helyes megnevezés: közfeladatot ellátó személy elleni erőszak bűntette, a jogszabályi hivatkozás vonatkozásában utalva a Btk. 229. § (1) bekezdés I. fordulatára és a 229. § (2) bekezdés II. fordulatára is.

A vádlottal szemben kiszabott börtönbüntetést a büntetés halmazati jellegére utalással 1 év 6 hónapra, a végrehajtás felfüggesztése próbaidejének időtartamát 4 évre súlyosította. A vádlottat terhelő bűnügyi költség összegét 18.185 Ft-ra emelte. Egyebekben az első fokú ítéletet helyben hagyta. Kötelezte a vádlottat a másodfokú eljárásban felmerült 3000 Ft bűnügyi költség viselésére.

A másodfokú ítélet ellen a védő jelentett be fellebbezést részbeni felmentés és a büntetés enyhítése érdekében. Az ügyész nem élt jogorvoslattal.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.96/2013/1-II. számú átiratában a védelmi másodfellebbezést joghatályosnak tartva érdemi harmadfokú elbírálásra tett indítványt. A vádlott és a védő fellebbezését nem tartotta alaposnak. Álláspontja szerint a tényállás túlnyomórészt megalapozott, mely megalapozott tényállás alapján törvényesen került sor a közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntetében és a súlyos testi sértés büntetnének kísérletében a bűnösség megállapítására. A köznyugalom elleni cselekménnyel kapcsolatban a másodfokú bíróság által kifejtettekkel alapvetően egyet lehet érteni, ugyanakkor jogértelmezési kérdést vet fel, hogy a felfegyverkezve elkövetett garázdaság büntette bűnhalmazatban megállapítható-e a felfegyverkezve elkövetett közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntetével, figyelemmel a sértett jogtárgyak eltérő voltára, a minősítő körülményt érintően a kétszeres értékelés tilalmára, valamint a Bkv.24. számú kollégiumi véleményben írtakra is. Kifejtette továbbá, hogy az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabásánál irányadó alanyi és tárgyi körülményeket helyesen sorolta fel, amelyek a másodfokon bővült bűnösségi körre tekintettel a másodfokú bíróság által helytállóan kerültek kiegészítésre. Érvelése szerint megállapítható továbbá, hogy a másodfokon megváltoztatott, súlyosabb büntetés sem elegendő a Btk. 37. §-ában meghatározott büntetési célok eléréséhez, figyelemmel a bűnhalmazatra és különösen a vádlott visszaeső személyi minőségére, ezért a vádlott büntetésének enyhítésére akkor sem kerülhet sor, ha a bíróság a bűnösségét nem állapítja meg a garázdaság büntetében. Hangsúlyozta, hogy a visszaeső vádlottal szemben a pártfogó felügyelet kötelező a próbaidő alatt. A részletezett okok miatt a megalapozott tényállás ellenében bejelentett védelmi fellebbezés nem eredményezheti a súlyos testi sértés büntette kísérlete tekintetében a vádlott felmentését. Végül átiratában jelezte, hogy érdemi indítványát a harmadfokú nyilvános ülésen terjeszti elő.

A harmadfokú nyilvános ülésen az ügyész a másodfokú ítéletet a garázdaság büntette és a súlyos testi sértés büntetnének kísérlete vonatkozásában, valamint a büntetéskiszabást érintően is mindenben megalapozottnak, törvényesnek tartotta. Elsődleges jogi álláspontja szerint a felfegyverkezve elkövetett garázdaság büntette és a felfegyverkezve elkövetett hivatalos személy elleni erőszak büntette között valódi a bűnhalmazat, ezért a másodfokú határozat helybenhagyása indokolt. Lehetséges azonban olyan jogértelmezés is, mely szerint látszólagos fenti körben a bűnhalmazat. Ilyen harmadfokú állásfoglalásnál sem látott lehetőséget azonban a büntetés enyhítésére.

A védő a súlyos testi sértés büntetnének kísérletében nem látta megállapíthatónak a vádlott bűnösségét, ezért helyesnek tartva az első fokú ítéleti rendelkezést a vádlott részbeni felmentésére, másodlagosan a büntetés enyhítésére tett indítványt.

A bejelentett perorvoslatok folytán az ítéletábra a másodfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárást a Be. 387. § (1) és (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően felülbírált, figyelemmel arra, hogy a Be. 386.§ (1) bekezdés a) pontja alapján a másodfokú határozat ellen a törvény biztosítja a fellebbezés jogát. Az elsőfokú bíróság által részben felmentett vádlott bűnösségét a másodfokú bíróság megállapította, mely döntés joghatályosan megnyitotta a másodfellebbezés lehetőségét.

A felülbírálat során a harmadfokú bíróság megállapította, hogy az első- és másodfokú eljárást a bíróságok a perrendi szabályokat megtartva folytatták le. Nem vétettek sem feltétlen, sem olyan jellegű relatív hibát, mely az érdemi felülbírálatot kizárná. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a Be. 323. § (2) bekezdésében írtak nem érvényesültek a másodfokú eljárásban (4.sz.jkv.2.o.), mert a nyilvános ülés jegyzőkönyve nem tartalmazta a védői fellebbezés okát és célját. Az eljáró bíróságnak a perorvoslati nyilatkozat előterjesztése során, akár a nyilatkozat kiegészítésére való felhívással, biztosítani kell, hogy a fellebbezés tárgya konkrétan megállapítható legyen. Különös jelentőséggel bír mindez a harmadfokú eljárásban, ahol a fellebbező védőt a jogorvoslat írásbeli kötelezettsége is terheli (Be. 367/A. § (4) bekezdés). A hiányosság azonban értelemszerűen az érdemi felülbírálatnak nem volt akadálya, a harmadfokú nyilvános ülésen a védő konkrétan megjelölte a másodfellebbezés tárgyát.

Az ítéletábra rögzíti, hogy a másodfokú határozat megalapozott, ekként a harmadfokú bíróság a Be. 388. § (1) bekezdés értelmében a határozatát a másodfokú bíróság által elfogadott tényállásra alapítja. Az elsőfokú bíróság az ügy helyes eldöntése szempontjából lényeges bizonyítékokat megvizsgálta és azokat okszerűen, a logika szabályai szerint értékelte. Részletesen elemezte a terhelt védekezését, a sértetti vallomások, valamint a tárgyi, okirati és szakértői bizonyítás anyagát. A városi bíróság ténymegállapításai helyesek, azokat törvényesen fogadta el a másodfokú bíróság ítélezésének alapjául.

Az elsőfokú és a másodfokú bíróság a vádlott bűnösségében a közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntette vonatkozásában egyezően, a törvénynek megfelelően foglalt állást. A vádlott ugyanis a Btk. 137. § 2. a) pontja szerint -közforgalmú tömegközlekedési eszközt működtető szervnél szolgáltatást végző - közfeladatot ellátó személynek minősülő sértettet szabályos, jogszerű működésében erőszakkal és fenyegetéssel akadályozta, és eljárása alatt bántalmazta. A cselekményt a Btk. 137. § 4. b) pontja értelmében felfegyverkezve követte el. Nem vitatható, hogy a perbeli bicska, mellyel a sértettre támadt, élet kioltására alkalmas eszköz. A minősítő körülmény törvényi tényállási elemei is teljesek, figyelemmel a Bkv.24. számú kollégiumi vélemény 2. pontjában kifejtettekre is.

A másodfokú bíróság helytállóan észlelte, hogy az irányadó tényállás alapján az elsőfokú bíróság tévesen mentette fel a vádlottat a súlyos testi sértés büntette kísérletének vádjáról. Az elsőfokú bíróság jogi álláspontja e körben alapvetően téves. A súlyos testi sértés kísérlete megállapíthatóságának ugyanis nem feltétele a sérülés előidézése. A másodfokú bíróság az ítélet 4. oldalának 3. bekezdésében igen részletes és meggyőző érveléssel fejtette ki, hogy a vádlott terhére milyen okok folytán kell megállapítani a Btk. 170. § (1) bekezdése és a (2) bekezdése szerinti súlyos testi sértés büntetettének kísérletét. Az ügyben

feltárt alanyi és tárgyi tényezők alapján ugyanis megállapítható, hogy a vádlott a testi épség megsértése kapcsán egyenes szándékkal cselekedett, míg a nyolc napon túli gyógytartamú sérülésre nézve eshetőleges szándéka állt fenn. A vádlott a bicskával fenyegető kijelentések mellett a sértett felé szúrta, a sérülés csak a támadott személy védekezése miatt maradt el. A másodfokú ítélet indokolásából ugyanakkor mellőzendő, hogy a vádlotti cselekvésből akár élet kioltására irányuló szándéokra is lehet következtetni. Egyrészt feltevésekre, vagylagosságra az ítélet nem utalhat, másfelől ilyen jogi álláspont - helyessége esetén - felvetné a cselekmény súlyosabb minősítésének (emberölés kísérlete vagy életveszélyt okozó testi sértés kísérlete) lehetőségét, mely bűncselekmények másodfokú elbírálására a törvényszéknek nincs hatásköre. Az elsőfokú bíróság által megalapozottan megállapított tényállás az ítéletábra megítélése szerint sem tartalmaz azonban olyan tényadatot, mely indokolná a testi épséget sértő cselekménynek a vádtól súlyosabb minősítését.

A töretlen bírói gyakorlat szerint a közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntette a súlyos testi sértés büntetével valódi bűnhalmazatot alkot.

A garázdaság megvalósulásával, és a közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntetével bűnhalmazatban való megállapításával kapcsolatban a harmadfokú bíróság a következők szerint foglal állást.

A garázdaság alapeseti törvényi tényállása (Btk. 271. §) szubszidiárius, azaz kiegészítő jellegű. A garázdaság vétségében a bűnösség kimondására csak akkor kerülhet sor, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósult meg. Jelen esetben azonban nem a vétségi alakzat, hanem a Btk. 271. § (3) bekezdés d) pontja szerinti minősített eset törvényi tényállási elemeit kell vizsgálni. Az elkövetéskor már hatályos és alkalmazandó törvény szerint e minősített eset egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett.

Abban töretlen a bírói gyakorlat, hogy bűnhalmazat létesül, ha az elkövető egy cselekménnyel a garázdaság, valamint a testi sértés vagy rongálás törvényi tényállását is megvalósítja, feltéve, hogy a testi sértés vagy a rongálás büntetési tétele nem súlyosabb, mint a garázdaságé (Btk.34.). Mindez következik a Btk. 271. § (1) bekezdésének törvényi tényállásából is.

A garázdaság részletezett minősített esetének büntetési tétele jelen esetben nem enyhébb, sőt súlyosabb, mint a testi sértésé, de nem enyhébb a két hónaptól öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő fegyverkezve elkövetett hivatalos személy elleni erőszak büntette büntetési tételénél sem.

Az kétségtelen, hogy a garázdaság büntette és a súlyos testi sértés büntette valódi alaki bűnhalmazatban áll. A halmazattal kapcsolatos jogkérdés egészének helyes eldöntésénél az bír központi jelentőséggel, hogy a garázdaság minősített esete bűnhalmazatot létesít-e a közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntetével.

E körben, amint a fellebbviteli főügyészség is helyesen mutatott rá átiratában, vizsgálni kell a két bűncselekmény törvényi tényállása által védett jogtárgyak eltérő voltát, valamint azt is, hogy a kétszeres értékelés tilalmának elve ne sérüljön.

A közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntette vonatkozásában a védett jogi tárgy a közfeladatot ellátó személy eljárása, az ilyen személy eljárásának zavartalansága, biztonsága, mely alapvető, az állampolgárok jogait is oltalmazó államhatalmi érdek. Ettől eltérően a garázdaságnál az óvott jogi tárgy a köznyugalom. A törvényhozó a garázdaság büntetendőnek nyilvánításával a köznyugalom megzavarására alkalmas cselekményekkel szemben kíván fellépni.

A két jogi tárgy tehát különböző, mely a bűnhalmazat megállapíthatósága mellett szóló körülmény.

Az irányadó tényállás alapján az egyértelmű, hogy a vádlott lényegében egy cselekménnyel valósította meg a bűncselekményeket, mely során azonban jól elválasztható, elkülöníthető az egyes jogtárgyak sérelme. Egyrészt a közfeladatot ellátó személy eljárásának biztonsága, másfelől a eszközön, közterületen való elkövetés folytán a köznyugalom is sérelmet szenvedett, amint azt a másodfokú bíróság helyesen állapította meg. A védett jogi tárgyak specialitása folytán annak ellenére valódi bűnhalmazat valósult meg, hogy a vádlott kifejezetten egy passzív alany, a közfeladatot ellátó személy ellen követte el a bűncselekményt. Cselekménye azonban nem csupán e passzív alanyt érintette, hanem nyilvánvaló erőszakos és kihívóan közösségellenes magatartása folytán a köznyugalmat is. Nem állapítható meg ezért egyik büntett tekintetében sem olyan specialitás, mely a másik önálló büntetőjogi értékelését kizárná. A büntetési tételek döntő azonossága miatt nem kerülhet sor konzumpció alkalmazására sem.

A felfegyverkezve elkövetés minősítő körülmény értékelés mindkét büntettnél nem jelenti a kétszeres értékelés tilalmát. A vádlott bicskával támadva vitte véghez cselekményét. A felfegyverkezve elkövetés olyan tényállástöbblet az alapeseti tényálláshoz képest, mely a garázdaságot súlyosabban minősíti, feloldva ezzel a bűncselekmény kisegítő jellegét. E minősítő körülmény megállapítása a közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntetténél sem mellőzhető. Dogmatikai szempontból utal arra az ítélőtábla, hogy a garázdaság büntettének és a súlyos testi sértés büntettének valódi bűnhalmazatánál sem merül fel, hogy mindkét törvényi tényállásban meghatározott erőszakos magatartás kétszeres értékelését jelentené a két bűncselekményben a bűnösség megállapítása. A két törvényi tényállási elem, jelen esetben a felfegyverkezve elkövetés minősítő körülmény megállapítása a garázdaságnál és a közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntetténél is ezért nem jelenti a kétszeres értékelés tilalmát.

Az eltérő jogi tárgyak, valamint a már részletezett büntetési tételek alapján ekként, osztva a másodfokú bíróság álláspontját, valódi a bűnhalmazat a két bűncselekmény között, mint ahogy mindhárom bűncselekmény (garázdaság, közfeladatot ellátó személy elleni erőszak, testi sértés büntettének kísérlete) egymáshoz való viszonyában is valóságos halmazatról van szó.

A cselekmények minősítése kapcsán, egyetértve az ügyésszel, utal még rá az ítélőtábla, hogy a 2009. évi LXXX. törvény 48. §-ának módosító rendelkezései által 2009. augusztus 9-i hatállyal lényegesen szigorodott a garázdaság törvényi tényállása, a minősített esetek, köztük a felfegyverkezve elkövetés súlyosabb büntetési tétel kiszabását vonják maguk után

(egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés). A novella hatályba lépése előtti bírói gyakorlat rendszerint látszólagosnak ítélte az alaki halmazatot a garázdaság büntette és a közfeladatot ellátó személy elleni erőszak tekintetében. Az elkövetéskor már hatályban voltak a szigorúbb szabályok, melyek a korábbi gyakorlat minden halmazati kérdésben való fenntartását már nem teszik lehetővé. Másrészt nem lehet figyelmen kívül hagyni a jogalkotói szándékot sem, mely a felfegyverkezve elkövetett, erőszakos bűncselekményeknél a büntetések szigorítását kívánja előmozdítani, mely szintén azon jogi álláspont mellett szól, ami a felfegyverkezve elkövetett garázdaság és a felfegyverkezve elkövetett közfeladatot ellátó személy elleni erőszak büntettét valóságosnak tartja.

A másodfokú bíróság a vádlottal szemben az anyagi jogszabályoknak megfelelő, azonban igen enyhe büntetést szabott ki. Az elkövető társadalomra veszélyessége és az elbírált bűncselekmények tárgyi súlya a visszaeső vádlottnál ugyanis végrehajtandó szabadságvesztés kiszabását tették volna indokolttá. Az eltúlzottan enyhe büntetés súlyosítására azonban a súlyosítási tilalom szabályai miatt nem kerülhetett sor. A Legfelsőbb Bíróság 1/2007.BK. véleményének 8. pontjában foglaltakra is tekintettel jelen eljárásjogi helyzetben a súlyosítási tilalmat a Be. 385. §-ra tekintettel a Be. 354. § (1) bekezdése alapján kell vizsgálni s nem a harmadfokú eljárás speciális szabálya, a Be. 397. §-a szerint. Az ügyben az első fokú ítélet ellen a vádlott terhére az ügyész ugyan fellebbezett, azonban a másodfokú ítéletet már nem támadta. A vádlott terhére szóló másodfellebbezés hiányában ezért a súlyosítási tilalom általános szabályainak megfelelően a másodfokú ítéletben kiszabott büntetés súlyosítására nem volt törvényi alap.

A büntetés értelemszerűen túl enyhének sem tekinthető, ezért a próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés enyhítése szóba sem kerülhetett.

Törvényesek a másodfokú ítélet egyéb rendelkezései is.

Mindezekre figyelemmel a Debreceni Ítéltábla a másodfokú bíróság ítéletét a Be. 397.§-ának alkalmazásával helybenhagyta.

A harmadfokú eljárásban felmerült bűnügyi költséget a Be. 381. § (1) bekezdése alapján - utalva a Be. 385.§-ára - állapította meg.

Debrecen, 2013. április 3.

Dr. Elek Balázs sk.	. Hágér Tamás sk..	Gömöri Olivér sk.
a tanács elnöke	előadó bíró	bíró

ZÁRADÉK

A Miskolci Törvényszék 7.Bf.1516/2012/4. számú ítélete a harmadfokú határozat folytán írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett és a próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés kivételével végrehajthatóvá vált.

Debrecen, 2013. április 3.

Dr. Elek Balázs sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül
tisztviselő